

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε του Αρείου Πάγου
Αξιότιμε κύριε Εισαγγελέα του Αρείου
Πάγου
Αξιότιμε κύριε Αντιπρόεδρε του Αρείου
Πάγου

Όπως γνωρίζετε, η Ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου άσκησε κατά του Ελληνικού Δημοσίου την από 15/1/2003 αγωγή ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ροδόπης, η οποία συζητήθηκε στο ανωτέρω δικαστήριο την 5/11/2003. Μετά τη συζήτηση της υπόθεσης και πριν από την έκδοση απόφασης, οι παραστάντες πληρεξούσιοι δικηγόροι της Ιεράς Μονής Ζαφείριος Μέκος και του Ελληνικού Δημοσίου Διονύσιος Χειμώνας, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.,

υπέβαλαν στο Δικαστήριο (αριθμ. πρωτ. 192/25-6-2004) την από 25/6/2004 κοινή δήλωσή τους περί μη εκδόσεως αποφάσεως επί της ανωτέρω αγωγής.

Κατόπιν αυτού, δεν εκδόθηκε απόφαση επί της αγωγής.

Σημειώνεται ότι, πριν από την υποβολή της κοινής δήλωσης, είχε προηγηθεί (σε σχέση με την υποβολή δήλωσης από το Ελληνικό Δημόσιο) το υπ' αριθμ. 3058/17-6-2004 πρακτικό του Β' Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, που αποφάσισε την υποβολή της κοινής δήλωσης περί μη εκδόσεως αποφάσεως, δεδομένου άλλωστε ότι όταν η υπόθεση εξετάστηκε από το Β' Τμήμα, είχε πλέον εκδοθεί η υπ' αριθμ. 26/20-5-2004 Γνωμοδότηση του Γνωμοδοτικού Συμβουλίου Δημοσίων Κτημάτων, η οποία έγινε αποδεκτή με την υπ' αριθμ. 1046300/3944/A0010/7-6-2004 απόφαση του αρμοδίου Υφυπουργού Πέτρου Δούκα και η οποία έκρινε αμετάκλητα την ύπαρξη κυριότητας της Ιεράς Μονής επί της επίδικης έκτασης.

1. Από τα Μ.Μ.Ε. και το Δελτίο Τύπου του Υπουργείου Δικαιοσύνης πληροφορηθήκαμε ότι «ο Επιθεωρητής Δικαστηρίων, Αντιπρόεδρος του Αρείου Πάγου, κ. Ιωάννης Παπανικολάου, στα πλαίσια πειθαρχικής έρευνας που διενήργησε για την υπόθεση της μη έκδοσης απόφασης του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ροδόπης επί της αγωγής της Μονής κατά του Ελληνικού Δημοσίου, ...έκρινε ότι η συγκεκριμένη δίκη μεταξύ Δημοσίου και της Μονής έκλεισε με μη νόμιμο τρόπο. Δέχτηκε ότι η Πρόεδρος του Δικαστηρίου όφειλε να είχε δημοσιεύσει την απόφαση υπέρ του Δημοσίου, αφού είχε ολοκληρωθεί η διάσκεψη των τριών δικαστών (το αποτέλεσμα ήταν 2 – 1 σε βάρος της Μονής) κρίνοντας ότι δεν μπορούσε να υπάρξει παραίτηση ή συμβιβασμός μετά τη συζήτηση της υπόθεσης, παρά μόνο κατά τη διάρκεια της συζήτησης. Ο Αντιπρόεδρος του Αρείου Πάγου

έδωσε εντολή να δημοσιευθεί τώρα η απόφαση ...με διαφορετική δικαστική σύνθεση...».

2. Όπως γίνεται παγίως δεκτό από τη νομολογία (ΠολΠρωτΛασιθ 148/2003, Αρμ 2004, 247, Εφαθ 3286/1991, ΝοΒ 1991, 932, Εφαθ 352/1971, Αρμ 25, 590 αλλά και Εφαθ 8862/2000, Δνη 2002, 846, Εφαθ 9289/1992, Αρμ 1993, 156) στην συνήθη στη δικαστηριακή πρακτική περίπτωση, αν οι διάδικοι από κοινού δηλώσουν ότι δεν επιθυμούν την έκδοση αποφάσεως, είτε αμέσως μετά το πέρας της συζήτησεως, είτε και μεταγενέστερα, μέχρι την έκδοση απόφασης, ο δικαστής απέχει από την έκδοση απόφασης, οπότε θεωρείται ότι δεν εχώρησε συζήτηση της υποθέσεως. Στην περίπτωση της δήλωσης των διαδίκων περί μη εκδόσεως αποφάσεως, εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις για τη ματαίωση της συζήτησης. Επομένως και στην περίπτωση της μη έκδοσης απόφασης λόγω κοινής δήλωσης των διαδίκων, διατηρείται η εκκρεμοδικία και μπορούν οι διάδικοι να επαναφέρουν την αγωγή προς συζήτηση με κλήση, η οποία κατατίθεται στο Δικαστήριο, που ορίζει δικάσιμο και επιδίδεται στον αντίδικο του επισπεύδοντος τη συζήτηση.

3. Στην προκείμενη περίπτωση, η δήλωση των διαδίκων περί μη εκδόσεως αποφάσεως έγινε πριν από την έκδοση απόφασης. Όπως έχει κατατεθεί ενώπιον του διενεργούντος προκαταρκτική εξέταση Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου κ. Αναστασίου Κανελλόπουλου, τόσο από την Εισηγήτρια κ. Σακάλογλου, όσο και από την Πρόεδρο του Δικαστηρίου κ. Ψάλτη, έγινε διάσκεψη περί τα τέλη Απριλίου 2004, κατά την οποία με την άποψη της κ. Εισηγήτριας συμφώνησε ο τρίτος δικαστής κ. Γιοβανόπουλος, μειοψήφησε δε η Πρόεδρος κ. Ψάλτη. Η κ. Εισηγήτρια παρέδωσε την Εισήγησή της και το φάκελο της δικογραφίας στην κ. Πρόεδρο, πάντα σύμφωνα με τις καταθέσεις τους, η Πρόεδρος δε θα διατύπωνε την άποψή της ως μειοψηφία, ώστε να δημοσιευθεί στη συνέχεια η απόφαση. Τούτο όμως δεν συνέβη γιατί μεσολάβησε την 25/6/2004 η κοινή δήλωση των διαδίκων περί μη εκδόσεως αποφάσεως.

4. Σύμφωνα με το άρθρο 304 ΚΠολΔ «Αφού περατωθεί η ψηφοφορία, ο Εισηγητής Δικαστής συντάσσει το σχέδιο της απόφασης που περιέχει το αιτιολογικό και το διατακτικό της, το οποίο χρονολογεί ο Πρόεδρος και το υπογράφει αυτός και ο Εισηγητής». Όπως έχει κριθεί (ΑΠ 957/1989 Δνη 1991, 78), «Από τις διατάξεις των άρθρων 300, 304 και 305 ΚΠολΔ, συνάγεται ότι από τότε που θα συνταχθεί, θα χρονολογηθεί και θα υπογραφεί από το Δικαστή, ή επί Πολυμελούς Δικαστηρίου, από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου και τον Εισηγητή, το σχέδιο της δικαστικής αποφάσεως, θεωρείται ότι αυτή έχει εκδοθεί ...».

Έως τη δημοσίευση της απόφασης το Δικαστήριο δεν δεσμεύεται από το σχέδιο και δικαιούται να συνέλθει σε νέα διάσκεψη για να καταλήξει σε κρίση διάφορη από την προηγούμενη.

Το σχέδιο της απόφασης, πριν δημοσιευθεί στο ακροατήριο, δεν αποτελεί απόφαση και δεν δημιουργεί καμία δέσμευση, ούτε των διαδίκων ούτε του Δικαστηρίου. Αν συνεπώς κάποιος δικαστής αλλάξει γνώμη πριν από τη δημοσίευση του σχεδίου, μπορεί να προκαλέσει νέα διάσκεψη, οπότε αν χρειαστεί, θα συνταχθεί άλλο σχέδιο, από το οποίο θα γίνει η δημοσίευση (Διονύσιος Κονδύλης, Το δεδικασμένο κατά τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, Β' έκδοση, 2007).

5. Κατά συνέπεια και με βάση τα ανωτέρω, στην προκείμενη περίπτωση, αφού δεν είχε εκδοθεί ακόμα απόφαση, δεδομένου ότι δεν είχε συνταχθεί το σχέδιο της απόφασης, δηλαδή με την γνώμη και της μειοψηφίας, χρονολογία, υπογραφή Προέδρου και Εισηγητού, οι διάδικοι νομίμως και κατά τη συνήθη δικαστηριακή πρακτική υπέβαλαν την κοινή δήλωσή τους περί μη εκδόσεως αποφάσεως και νομίμως το Δικαστήριο δεν εξέδωσε απόφαση.

Επισημαίνεται ότι στην Πολιτική Δικονομία ισχύει η διαθετική αρχή και το συζητητικό σύστημα, αντίθετα με το ανακριτικό σύστημα της Διοικητικής Δικονομίας, πράγμα που σημαίνει ότι η δικαστική προστασία παρέχεται μόνο αν ζητείται, στην έκταση που ζητείται και εφόσον εξακολουθεί να ζητείται από τους διαδίκους (Κ. Μπέης, ΠολΔ 106, σελ. 519) και οι διαδικασίες κινούνται με πρωτοβουλία των διαδίκων και όχι του Δικαστηρίου. Απόφαση που εκδίδεται κατά παράβαση της διαθετικής αρχής είναι ανυπόστατη ή πάντως αυτοδικαίως άκυρη.

Πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι μετά ταύτα η Ιερά Μονή παραιτήθηκε και του δικογράφου της αγωγής της με το από 6/8/2004 δικόγραφο παραίτησης από δικογράφου αγωγής, το οποίο κατατέθηκε στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Ροδόπης με αύξοντα αριθμό κατάθεσης 1484/ΤΠ86/6-9-2004.

Η παραίτηση από το δικόγραφο της αγωγής είναι δυνατή και μετά τη συζήτηση της υπόθεσης, πριν από την έκδοση οριστικής απόφασης, οπότε, αφού δεν ζητείται πλέον δικαστική προστασία, η εκδοθείσα παρά ταύτα απόφαση εκδίδεται κατά παράβαση της διαθετικής αρχής με συνέπεια το ανυπόστατο ή πάντως την αυτοδίκαιη ακυρότητα της σχετικής δικαστικής απόφασης (βλ. Κ. Παναγόπουλου, Δίκη, 21, 319 επ.).

6. Ενόψει των ανωτέρω, είναι αναμφίβολο ότι η μετά τέσσερα (4) έτη επιχειρούμενη «έκδοση» και «δημοσίευση» της απόφασης στην υπό συζήτηση υπόθεση δεν επιτρέπεται, αφού μάλιστα η εντολή για την «έκδοση» και «δημοσίευση» της απόφασης δίδεται ενώ ο εντελλόμενος αυτήν έχει πληροφορηθεί το απολύτως μυστικό κατά νόμον περιεχόμενο της διάσκεψης του δικαστηρίου και ενώ η τότε Πρόεδρος του δικαστηρίου έχει κληθεί προς παροχή εξηγήσεων ως «ύποπτη» στο πλαίσιο της διενεργούμενης προκαταρκτικής εξέτασης για την υπόθεση αυτή.

Όπως ανακοινώθηκε από τα Μ.Μ.Ε., ο κ. Αντιπρόεδρος του Αρείου Πάγου κάλεσε την τότε Πρόεδρο του Δικαστηρίου κ. Ψάλτη να συντάξει την άποψή της ως μειοψηφία και με το σχέδιο που είχε καταθέσει η Εισηγήτρια Δικαστής κ. Σακάλογου να καταρτίσουν το σχέδιο της απόφασης, το οποίο θα δημοσιεύσει υπό άλλη σύνθεση το Πολυμελές Πρωτοδικείο Ροδόπης.

Σύμφωνα με το Σύνταγμα, οι δικαστικοί λειτουργοί οφείλουν πίστη και αφοσίωση στην πατρίδα και στη δημοκρατία και κατά την άσκηση των καθηκόντων τους υπόκεινται μόνο στο Σύνταγμα και τους νόμους.

Οποιαδήποτε οδηγία, σύσταση ή υπόδειξη σε δικαστικό λειτουργό για ουσιαστικό ή δικονομικό θέμα σε συγκεκριμένη υπόθεση ή κατηγορία υποθέσεων είναι ανεπίτρεπτη (άρθρο 19 αρ. 3 ν. 1756/1988 Κώδικας Οργανισμού Δικαστηρίων, Κατάστασις Δικαστικών Λειτουργών).

7. Αξίζει να επισημάνουμε ότι ο Καθηγητής της Πολιτικής Δικονομίας κ. Κώστας Μπέης, όπως αναφέρεται στο φύλλο της εφημερίδας «Σαββατιάτικη ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» της 25/10/2008, δήλωσε, σύμφωνα με το δημοσίευμα, «Το Δικαστήριο αποδέχθηκε τις παραιτήσεις και γι' αυτό δεν εξέδωσε απόφαση. Άρα οι παραιτήσεις μέχρι σήμερα είναι ισχυρές. Εάν αυτές πάσχουν, θα πρέπει να γίνει κλήση προς συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου που δεν εξέδωσε την απόφαση και να γίνει επίκληση του ότι η δήλωση παραίτηση είναι άκυρη. Δεν βλέπω να συντρέχει κανένας βάσιμος λόγος ακυρότητας, αφού Δημόσιο και Μονή συμφώνησαν στην κατάργηση της δίχης και δεν εκδόθηκε επί τέσσερα (4) χρόνια απόφαση».

8. Επισημαίνονται ειδικότερα και τα ακόλουθα:

α) Η εισήγηση της κ. Εισηγήτριας ήταν γνωστή στους νομικούς και πολιτικούς κύκλους της Ξάνθης, πριν από τη διάσκεψη, στη συνέχεια δε κατέστη γνωστό στους ίδιους κύκλους και το αποτέλεσμα της διάσκεψης, ενώ οι δικαστικοί λειτουργοί έχουν καθήκον εκ του νόμου να τηρούν εχεμύθεια για όλα τα γεγονότα που γνωρίζουν από την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

β) Ο Νομάρχης και ο Μητροπολίτης Ξάνθης επικοινωνήσαν τηλεφωνικά με την Πρόεδρο του Δικαστηρίου κ. Ψάλτη, προκειμένου να εκδώσει απόφαση ευνοϊκή για το Ελληνικό Δημόσιο, ο δε Μητροπολίτης Ξάνθης της απέστειλε και την από 28-1-2004 επιστολή του (με αριθ. πρωτ. 64/28-1-2004), με την οποία της επισημαίνει ότι «η υπόθεση είναι σοβαρή και θέλει ανάλογη αντιμετώπιση και θα πρέπει να αναζητηθούν ευθύνες από τον Προϊστάμενο της Κτηματικής μέχρι και τον αρμόδιο Υφυπουργό».

Ερευνητέον αν ανάλογες ενέργειες έγιναν και προς την κ. Εισηγήτρια, η οποία μάλιστα γεννήθηκε και κατοικούσε στην Ξάνθη.

γ) Όπως δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» της 30/9/2008 και της 5/10/2008, οι κ.κ. Πρόεδρος του Αρείου Πάγου και Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου συναντήθηκαν με τον Υπουργό Δικαιοσύνης κ. Χατζηγάκη και τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και αποτέλεσμα της σύσκεψης, κατά το δημοσίευμα, ήταν η έκδοση της υπ' αριθ. 1098315/6443/A0010/3-10-2008 απόφασης του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών για την ανάκληση εγκριτικών αποφάσεων περί μη προβολής δικαιωμάτων κυριότητας του Ελληνικού Δημοσίου επί των εκτάσεων της Λίμνης Βιστωνίδας Νομού Ξάνθης.

δ) Η όψιμη εντολή για δημοσίευση της απόφασης δημιουργεί εξ άλλου αντικειμενικώς την εύλογη υπόνοια ότι αυτή δόθηκε αφού και επειδή έγινε γνωστό το περιεχόμενο της διασκέψεως του δικαστηρίου, καθώς και ότι τέτοια εντολή δεν θα είχε δοθεί αν το αποτέλεσμα της διάσκεψης ήταν διαφορετικό. Με τον τρόπο αυτό πλήττονται ανεπανόρθωτα το κύρος και η ηθική αυθεντία της δικαιοδοτικής λειτουργίας, η οποία εκτίθεται στην υπόνοια της χειραγώγησής της.

9. Ενόψει των ανωτέρω επισημαίνεται ο κίνδυνος που δημιουργείται για τη λειτουργία της δικαιοσύνης και των θεσμών, κίνδυνος που δεν απειλεί μόνο τα συμφέροντα της Ιεράς Μονής ή του Δημοσίου, αλλά την ίδια την διάκριση των εξουσιών και τη λειτουργία του πολιτεύματος.

Με τιμή
Οι Πληρεξούσιοι Δικηγόροι της
Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου

Φώτης Κρεμμύδας
Ηλίας Αναγνωστόπουλος

Πηγή: Πρακτορείο Εκκλησιαστικών Ειδήσεων Romfea.gr
<http://www.romfea.gr>